

OLIMPIADA ZUS

Warto wiedzieć więcej
o ubezpieczeniach społecznych

MATERIAŁY DODATKOWE

ROK SZKOLNY 2025/2026

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Spis treści

1.	Dodatek dopełniający do renty socjalnej	2
2.	Zwolnienie z opłacania składek ZUS – wakacje składkowe ...	5
3.	Zasady przyznawania świadczenia honorowego dla osób, które ukończyły 100 lat.....	11
4.	Konto płatnika w nowej wersji – eZUS.....	13
5.	Mały ZUS plus	16
6.	Wyплата świadczeń łącznie z rentą rodzinną – nowe zasady od 2025 r.	18
7.	Zasiłek pogrzebowy.....	22
8.	Dokumentowanie uprawnień do świadczeń z ZUS po utracie ciąży.....	25
9.	Zaświadczenia o okresach zaliczanych do stażu	28
10.	Składki przedsiębiorców w 2026 r. – najważniejsze informacje	31

1. Dodatek dopełniający do renty socjalnej

Osoby uprawnione do renty socjalnej mogą otrzymać dodatek dopełniający, jeśli są jednocześnie:

- całkowicie niezdolne do pracy,
- niezdolne do samodzielnej egzystencji.

Co trzeba zrobić, aby otrzymać dodatek dopełniający do renty socjalnej

Osoba, która ma prawo do renty socjalnej, ale nie ma orzeczonej niezdolności do samodzielnej egzystencji, musi:

- złożyć odpowiedni wniosek (wniosek o dodatek dopełniający do renty socjalnej o symbolu EDD-SOC),
- otrzymać orzeczenie o niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Dodatek dopełniający ZUS może przyznać tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia lekarza orzecznika ZUS lub orzeczenia komisji lekarskiej ZUS. W orzeczeniu lekarz lub komisja musi uznać osobę za całkowicie niezdolną do pracy i samodzielnej egzystencji.

Od 13 kwietnia 2026 r. w sprawach z wniosku osoby uprawnionej do renty socjalnej, występującej z wnioskiem o dodatek dopełniający do renty socjalnej, orzeczenia w przedmiocie niezdolności do samodzielnej egzystencji będą mogli wydawać również pielęgniarki i pielęgniarze.

WAŻNE!

Do wniosku trzeba dołączyć zaświadczenie o stanie zdrowia (na druku OL-9), które wystawia lekarz prowadzący najwcześniej na miesiąc przed dniem złożenia wniosku.

Jaka jest wysokość dodatku dopełniającego

Dodatek dopełniający od 1 marca 2026 r. wynosi 2704,71 zł. Kwota ta jest waloryzowana raz w roku.

Od dodatku dopełniającego (tak jak od renty socjalnej) ZUS odlicza:

- składkę na ubezpieczenie zdrowotne,
- zaliczkę na podatek dochodowy.

Dodatek dopełniający podlega potrąceniom i postępowaniu egzekucyjnemu na takich samych zasadach jak renta socjalna.

WAŻNE!

ZUS może obniżyć dodatek dopełniający lub zawiesić prawo do jego otrzymywania. Zależy to od przychodu z pracy lub działalności gospodarczej, który osiąga osoba otrzymująca dodatek.

Kiedy ZUS wypłaca dodatek dopełniający

Dodatek dopełniający ZUS wypłaca razem z rentą socjalną, w terminach płatności tej renty.

WAŻNE!

Dodatek dopełniający nie przysługuje osobie, która jest tymczasowo aresztowana lub odbywa karę pozbawienia wolności. Nie dotyczy to osoby, która odbywa karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego.

Czy osoba uprawniona do renty socjalnej i dodatku dopełniającego zachowa prawo do świadczenia uzupełniającego

Osoba, która ma prawo do renty socjalnej i świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, od miesiąca, w którym ZUS ustali prawo do dodatku dopełniającego, traci prawo do świadczenia uzupełniającego.

Prawo do świadczenia uzupełniającego zależy między innymi od łącznej kwoty przysługujących świadczeń emerytalno-rentowych, np. renty socjalnej oraz dodatku dopełniającego. Od 1 marca 2026 r. łączna kwota wypłacanych świadczeń nie może przekraczać 2687,67 zł.

Zasady wypłacania renty socjalnej pobieranej łącznie z rentą rodzinną

Jeśli osoba uprawniona ma prawo jednocześnie do renty rodzinnej oraz renty socjalnej i otrzymuje oba te świadczenia, to ich łączna kwota nie może przekroczyć 300% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Od 1 marca 2026 r. jest to 5935,47 zł.

Jeżeli ta kwota jest wyższa, to ZUS obniża rentę socjalną w taki sposób, aby:

- łączna kwota obu świadczeń nie przekraczała 300% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, oraz

- kwota obniżonej renty socjalnej nie była niższa niż 10% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, czyli 197,85 zł.

Czy wysokość renty socjalnej wypłacanej łącznie z rentą rodzinną ma wpływ na wysokość dodatku dopełniającego

Jeśli osoba wnioskująca ma prawo do dodatku dopełniającego, ZUS wypłaca go:

- w pełnej wysokości – jeżeli suma renty socjalnej łącznie z rentą rodzinną nie przekroczyła 300% najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy,
- w obniżonej kwocie – jeżeli suma renty socjalnej łącznie z rentą rodzinną przekroczyła 300% najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Niższą kwotę dodatku ZUS ustala z zastosowaniem takiej samej proporcji jak w przypadku obniżonej renty socjalnej.

2. Zwolnienie z opłacania składek ZUS – wakacje składkowe

Jeśli dana osoba prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą (jest przedsiębiorcą) lub jest komornikiem sądowym, może złożyć wniosek o zwolnienie z opłacania za siebie składek ZUS.

Na czym polegają wakacje składkowe

Ze zwolnienia z opłacania składek można skorzystać za jeden miesiąc w roku kalendarzowym. Chodzi o składki:

- na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe i wypadkowe przedsiębiorcy lub komornika;
- na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe takiej osoby;
- na Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy – jeśli je opłaca.

Wakacje składkowe nie obejmują składek na ubezpieczenie zdrowotne ani składek, które dana osoba ma obowiązek opłacać za swoich pracowników.

Zwolnienie obejmuje składki ustalane od najniższej podstawy wymiaru, która obowiązuje przedsiębiorcę lub komornika. W przypadku wakacji składkowych nie stosuje się proporcjonalnego pomniejszenia podstawy wymiaru składek w sytuacji:

- niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca, za który dana osoba została zwolniona z opłacenia składek,
- gdy w trakcie tego miesiąca przedsiębiorca lub komornik przestanie podlegać ubezpieczeniom.

Składki, z których przedsiębiorca lub komornik uzyska zwolnienie, sfinansuje budżet państwa. Oznacza to, że:

- będą się one wliczać do jego przyszłej emerytury lub renty,
- będzie mieć uprawnienia do świadczeń z ubezpieczeń społecznych,
- w miesiącu, za który uzyska zwolnienie, może normalnie prowadzić działalność gospodarczą, nie musi jej zawieszać.

Z wakacji składkowych można skorzystać za jeden miesiąc w danym roku kalendarzowym. Miesiąc przedsiębiorca lub komornik wybiera samodzielnie. Istotne jest, że wniosek składa miesiąc wcześniej niż ten, za który chce uzyskać zwolnienie z opłacenia składek.

WAŻNE!

W 2024 r. z wakacji składkowych można było skorzystać tylko w grudniu, czyli wniosek trzeba było złożyć w listopadzie. Nie było przeszkód, aby w grudniu 2024 r. przedsiębiorca lub komornik złożył kolejny wniosek o zwolnienie za styczeń 2025 r. W takim przypadku miał zmniejszone obciążenie składkowe za dwa miesiące z rzędu.

Dla kogo wakacje składkowe

Z ulgi może skorzystać przedsiębiorca (osoba, która prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą, a więc ma wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej [CEIDG]) lub jest komornikiem sądowym, jeśli:

- w miesiącu przed złożeniem wniosku zgłaszał do ubezpieczeń społecznych (emerytalnego, rentowych i wypadkowego) lub ubezpieczenia zdrowotnego nie więcej niż 10 ubezpieczonych (wliczając przedsiębiorcę/komornika). Przy ustalaniu limitu istotna jest liczba osób podlegających ubezpieczeniom w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku od pierwszego do ostatniego dnia tego miesiąca. Oznacza to, że jeśli przedsiębiorca w listopadzie 2025 r. złożył wniosek o zwolnienie za grudzień 2025 r., to ustalał liczbę osób, które w październiku (od 1 do 31 października 2025 r.) podlegały ubezpieczeniom choć jeden dzień;

WAŻNE!

Do limitu 10 ubezpieczonych wliczają się następujące osoby:

- wnioskujący przedsiębiorca,
- pracownicy,
- zleceniobiorcy (z wyłączeniem uczniów i studentów do 26 roku życia),
- osoby współpracujące.

Do limitu zgłoszonych do ubezpieczeń nie wliczają się osoby, które nie podlegają ubezpieczeniu wypadkowemu, czyli między innymi te, które:

- pobierają zasiłek macierzyński,
- przebywają na urlopie wychowawczym bądź na urlopie bezpłatnym.

- podlegał choć jeden dzień (dobrowolnie albo obowiązkowo) ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym składał wniosek;
- w ostatnich dwóch latach przed rokiem, w którym składał wniosek, nie miał przychodu z pozarolniczej działalności gospodarczej lub co najmniej w jednym roku z dwóch ostatnich lat poprzedzających ten rok jego roczny przychód z tej działalności nie przekraczał równowartości 2 milionów euro w złotych. Jeśli chciał złożyć wniosek w listopadzie 2025 r. o wakacje od składek za grudzień 2025 r., istotny był przychód za lata 2024 i 2023. Ograniczenie rocznego przychodu do wysokości nieprzekraczającej równowartości

2 milionów euro w złotych dotyczy tylko jednego roku kalendarzowego poprzedzającego rok złożenia wniosku, czyli w roku kalendarzowym 2023 albo 2024;

- jako osoba ubezpieczona w poprzednim roku oraz w roku, w którym składa wniosek (do dnia złożenia wniosku), nie prowadził pozarolniczej działalności gospodarczej na rzecz byłego pracodawcy, na rzecz którego w roku rozpoczęcia działalności lub rok wcześniej wykonywał w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności, które wchodziły w zakres działalności przedsiębiorcy lub komornika. Określenie końca weryfikowanego terminu jako „do dnia” oznacza – łącznie z tym dniem.

PRZYKŁAD

Prowadzący działalność gospodarczą od 1 września 2025 r. złożył wniosek o wakacje składkowe 30 listopada 2025 r. Aby spełnić warunek, nie mógł wykonywać działalności gospodarczej na rzecz byłego pracodawcy w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 30 listopada 2025 r.

Ponieważ ubezpieczenie chorobowe jest dla przedsiębiorcy lub komornika dobrowolne, uzyska on zwolnienie z opłacenia składki na to ubezpieczenie, jeśli był nim objęty w miesiącu, w którym złożył wniosek oraz w poprzednim miesiącu. Musiał podlegać temu ubezpieczeniu choć po jednym dniu w obu miesiącach.

WAŻNE!

Zwolnienie z opłacenia składek jest formą tzw. pomocy *de minimis*. Jeśli przedsiębiorca lub komornik chce skorzystać z wakacji składkowych, musi dysponować niewykorzystanym limitem pomocy *de minimis* co najmniej w wysokości sumy obowiązujących go w danym miesiącu kalendarzowym składek na ubezpieczenia społeczne, z których chce uzyskać zwolnienie. Zgodnie z przepisami dotyczącymi pomocy publicznej, wartość tej pomocy otrzymanej w okresie 3 minionych lat nie może przekroczyć równowartości 300 tys.euro.

Co w przypadku zawieszenia działalności gospodarczej

W momencie składania wniosku o wakacje składkowe przedsiębiorca lub komornik musi być płatnikiem składek. Jako płatnik traktowany jest również prowadzący działalność, który ma zawieszoną działalność w chwili składania wniosku. Jeśli w listopadzie 2025 r. przedsiębiorca lub komornik miał zawieszoną działalność, mógł w tym miesiącu złożyć wniosek o zwolnienie z opłacenia składek za grudzień 2025 r. Uzyskiwał zwolnienie z opłacenia składek za grudzień, jeśli w tym miesiącu odwiesił działalność. Istotne było, aby w październiku 2025 r. podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tytułu działalności choć jeden dzień. Jeśli jego działalność była zawieszona przez cały październik, nie spełniał jednego z warunków niezbędnych do uzyskania ulgi.

Kto, jak i kiedy może złożyć wniosek

Aby skorzystać z wakacji składkowych, przedsiębiorca lub komornik składa wniosek RWS (wniosek o zwolnienie z obowiązku opłacenia składek za wskazany miesiąc). **Wniosek można złożyć wyłącznie z profilu płatnika na platformie eZUS.** Wnioski złożone w innej formie nie są rozpatrywane.

ZUS rozpatrzy tylko te wnioski, które wpłyną w miesiącu poprzedzającym miesiąc, za który przedsiębiorca lub komornik chce być zwolniony z opłacania składek. Jeśli złoży wniosek w innym terminie, np. dwa miesiące wcześniej lub w miesiącu, za który ma być zwolniony, wniosek nie zostanie rozpatrzony.

To znaczy, że jeśli na przykład przedsiębiorca lub komornik był zainteresowany uzyskaniem zwolnienia z opłacenia składek za grudzień 2025 r., musiał złożyć wniosek RWS w listopadzie 2025 r.

Wniosek można złożyć samodzielnie ze swojego profilu płatnika na eZUS. Może go również złożyć pełnomocnik, jeśli ma do tego stosowne umocowania.

Co ze wspólnikiem spółki cywilnej

O zwolnienie z opłacania składek może ubiegać się również wspólnik spółki cywilnej, który jest osobą prowadzącą pozarolniczą działalność wpisaną do CEIDG.

Wspólnik musi złożyć wniosek ze swojego profilu płatnika składek na eZUS, a nie z profilu spółki, której jest wspólnikiem.

WAŻNE!

Wspólnicy spółki cywilnej jako osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wpisaną do CEIDG są płatnikami składek na własne ubezpieczenia. Spółka cywilna jest płatnikiem składek tylko wtedy, gdy zatrudnia pracowników lub zleceniobiorców. Oznacza to, że wspólnicy spółki cywilnej powinni rozliczać się na swoim indywidualnym koncie płatnika, a nie na koncie spółki. Dlatego wspólnicy spółek cywilnych zainteresowani wakacjami składkowymi, którzy rozliczają się na koncie spółki, powinni założyć swoje konto w ZUS. Pracownicy ZUS służą pomocą w uporządkowaniu rozliczeń w tym zakresie.

Kiedy i jak wnioskodawca się dowie, czy otrzyma zwolnienie ze składek

ZUS rozpatruje wnioski zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego. Informacje w sprawie wniosku są udostępniane na koncie płatnika eZUS.

Dodatkowo informacje o nowych wiadomościach w sprawie wniosku ZUS przesyła na adres e-mail lub numer telefonu, który przedsiębiorca lub komornik podał na eZUS.

Jeśli przedsiębiorca lub komornik zostanie w całości zwolniony ze składek, otrzyma z ZUS informację. Jeśli ZUS przyzna częściowe zwolnienie lub nie przyzna, wyda w tej sprawie decyzję. Decyzję również przekaże na konto płatnika na eZUS.

Jeżeli w terminie 2 miesięcy od złożenia wniosku przedsiębiorca nie otrzyma rozstrzygnięcia w swojej sprawie, ma prawo złożyć odwołanie do sądu powszechnego od niewydania decyzji na podstawie art. 83 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Jak się odwołać od decyzji ZUS

Od decyzji ZUS można się odwołać – za pośrednictwem ZUS – do sądu rejonowego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych właściwego według miejsca zamieszkania przedsiębiorcy lub komornika. Przedsiębiorca lub komornik ma na to miesiąc od dnia doręczenia decyzji.

Odwołanie można złożyć pisemnie lub ustnie do protokołu – wtedy pracownik ZUS spisuje odwołanie. Powinno ono zawierać: oznaczenie sądu, imię, nazwisko i adres przedsiębiorcy lub komornika, znak i datę decyzji, uzasadnienie odwołania, podpis przedsiębiorcy lub komornika lub podpis pełnomocnika. Wniesienie odwołania jest bezpłatne.

Jakie dokumenty rozliczeniowe przedsiębiorca składa za miesiąc wakacji składkowych

Za miesiąc, w którym przedsiębiorca lub komornik korzysta z wakacji składkowych, składa następujące dokumenty rozliczeniowe w obowiązującym terminie:

- ZUS RCA z rozliczonymi składkami na ubezpieczenia społeczne finansowane z budżetu państwa z kodem wakacyjnym:
 - 05 14 – dla osób prowadzących działalność gospodarczą, zwolnionych z opłacania składek, dla których podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego,
 - 05 74 – dla osób prowadzących działalność gospodarczą, zwolnionych z opłacania składek, dla których podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi 30% minimalnego wynagrodzenia (korzystający z preferencyjnego ZUS),
 - 05 94 – dla osób prowadzących działalność gospodarczą, zwolnionych z opłacania składek, dla których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne uzależniona jest od dochodu (dotyczy przedsiębiorców korzystających z ulgi mały ZUS plus);

- ZUS RCA z aktualnym kodem prowadzenia działalności gospodarczej i składkami na ubezpieczenie zdrowotne oraz na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, jeśli nie ma zwolnienia z tej składki;
- ZUS RCA za pozostałych ubezpieczonych, jeśli zatrudnia pracowników lub zleceniobiorców;
- ZUS DRA uwzględniające składki z utworzonych raportów RCA.

Jeśli przedsiębiorca jest zwolniony ze składek na Fundusz Pracy (FP) i Fundusz Solidarnościowy (FS), a opłaca składki tylko za siebie, nie wykazuje tego w deklaracji.

Jeśli przedsiębiorca ma obowiązek opłacania składek za innych ubezpieczonych, uwzględnia w deklaracji ich składkę na Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy.

Jeżeli przedsiębiorca lub komornik nie złoży wymaganych dokumentów, ZUS robi to za niego. Takie dokumenty utworzy na podstawie danych dostępnych w ZUS, ale nie będą obejmowały dokumentów za jego pracowników. Utworzenie dokumentów może się wiązać również z ustaleniem minimalnej składki na ubezpieczenie zdrowotne dla danej formy opodatkowania.

Jakie dokumenty rozliczeniowe składa przedsiębiorca lub komornik, kiedy nie uzyska zwolnienia ze składek

Jeśli przedsiębiorca lub komornik nie otrzyma ulgi, musi wystać dokumenty o rozliczeniu składek na zasadach ogólnych oraz opłacić składki za miesiąc, o który wnioskował. Musi to zrobić również wtedy, gdy składa odwołanie. Jeśli sąd zmieni decyzję ZUS, to przedsiębiorca skoryguje te dokumenty i może złożyć wniosek o zwrot nadpłaty, o ile będzie występowała.

Jakie dokumenty rozliczeniowe składa przedsiębiorca lub komornik, kiedy otrzyma decyzję częściową, od której składa odwołanie

Jeśli przedsiębiorca lub komornik otrzyma decyzję częściową (zwolnienie zostało przyznane np. z obowiązkowych składek na ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, wypadkowe, na FP/FS, a ZUS odmówił zwolnienia z dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego) i będzie składał odwołanie do sądu, przedsiębiorca lub komornik powinien złożyć dokumenty rozliczeniowe zgodnie z przyznanym zwolnieniem. Powinien także opłacić składki, z których nie został zwolniony. Jeśli ZUS zmieni decyzję w trybie autokontroli albo zmieni ją sąd, to przedsiębiorca lub komornik skoryguje dokumenty i będzie mógł złożyć wniosek o zwrot nadpłaty, o ile będzie występowała.

3. Zasady przyznawania świadczenia honorowego dla osób, które ukończyły 100 lat

Osobom, które skończą 100 lat życia, przysługuje świadczenie honorowe.

Świadczenie honorowe z urzędu

Świadczenie honorowe przysługuje osobie, która:

- ma obywatelstwo polskie,
- skończyła 100 lat,
- w ostatnim dniu miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym skończyła 100 lat, miała prawo do świadczenia wymienionego w ustawie o świadczeniu honorowym, np. emerytury, renty.

W takim przypadku prawo do świadczenia honorowego będzie ustalone z urzędu, tj. bez konieczności składania wniosku.

Decyzję w tej sprawie osoba uprawniona otrzyma z właściwego organu emerytalnego lub rentowego (ZUS, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, wojskowy organ emerytalny, Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA, Biuro Emerytalne Służby Więziennej lub jednostka organizacyjna wymiaru sprawiedliwości).

Jeśli w chwili skończenia 100 lat osoba uprawniona będzie pobierać więcej niż jedno świadczenie emerytalno-rentowe, np.: emeryturę i rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową, to otrzyma tylko jedno świadczenie honorowe.

Jeśli świadczenia emerytalno-rentowe wypłacają dwa różne organy, to świadczenie honorowe przyzna oraz będzie wypłacał ZUS.

Świadczenie honorowe na wniosek

Jeśli dana osoba nie ma prawa do świadczenia wymienionego w ustawie o świadczeniu honorowym, np. emerytury, renty, ale:

- ma obywatelstwo polskie,
- skończyła 100 lat,
- ma po ukończeniu 16. roku życia ośrodek interesów życiowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres co najmniej 10 lat,
- złoży wniosek o przyznanie takiego świadczenia

– wówczas ZUS przyzna świadczenie honorowe od miesiąca, w którym dana osoba złoży wniosek, ale nie wcześniej niż od miesiąca, w którym skończy 100 lat.

Wysokość świadczenia honorowego

Od 1 marca 2026 r. świadczenie honorowe przysługuje w wysokości 6938,92 zł miesięcznie. Kwota ta jest waloryzowana co roku w marcu.

4. Konto płatnika w nowej wersji – eZUS

Od roku popularny e-urząd ZUS przechodzi lifting. Krok po kroku Platforma Usług Elektronicznych (PUE) zmienia się w eZUS. Już niedługo będą kolejne zmiany. Tym razem z nowej odsłony portalu będą mogli korzystać płatnicy składek, czyli przedsiębiorcy. Nowy interfejs będzie przejrzysty i przyjazny użytkownikowi.

W eZUS przedsiębiorcy będą mieli szybki dostęp do wiadomości z ZUS, np. najważniejszych informacji o saldzie rozliczeń z ZUS czy o zwolnieniach lekarskich swoich pracowników. Z okna startowego będą mogli przejść do swoich spraw w ZUS albo do katalogu naszych usług. Nowy widok zastąpi kilka dotychczasowych oddzielnych zakładek. Będzie można go też spersonalizować i ułożyć według własnego uznania.

Intuicyjna obsługa eZUS

Korespondencja z ZUS oraz składanie wniosków będzie bardziej intuicyjne.

Po pierwsze, nowe kategorie usług ułatwią wybór wniosku, który przedsiębiorca zechce wysłać do ZUS. Najczęściej wybierane przez przedsiębiorcę wnioski, pojawią się na ekranie startowym jako odpowiedź w sekcji „Wybrane dla Ciebie”.

Po drugie, przedsiębiorcy będą korzystać z kreatorów – w kilku krokach zbiorą wymagane dane i zaproponują gotowe wnioski, które tylko podpiszą i wyślą.

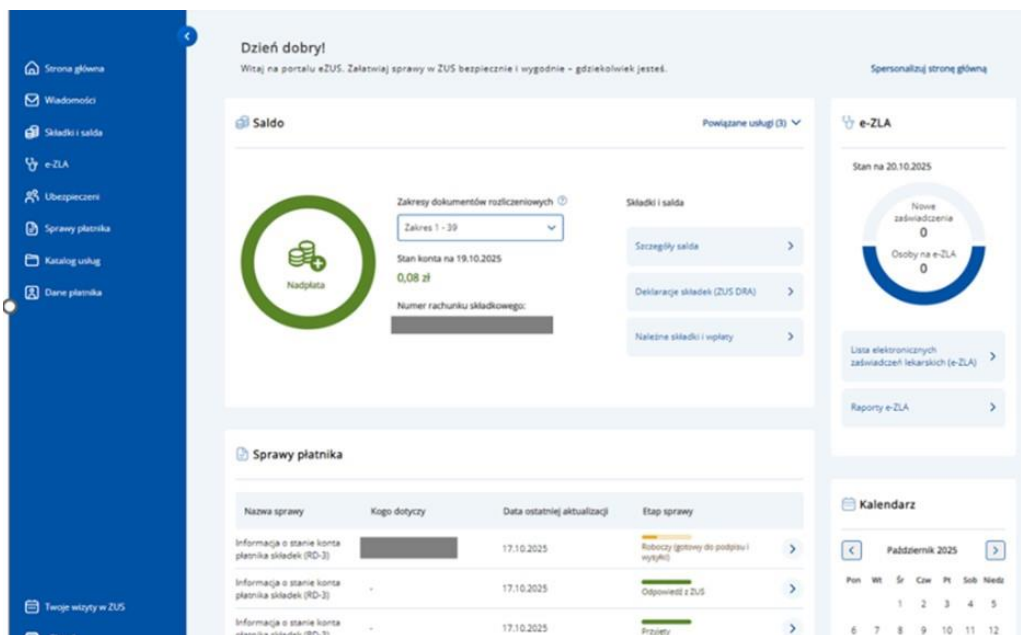
Po trzecie, w nowym widoku „Sprawy płatnika”, przedsiębiorcy znajdą wszystkie wysłane wnioski, uzyskane odpowiedzi i inne rodzaje korespondencji. Użytkownicy będą mieli wgląd na jakim etapie jest dana sprawa.

Łatwiejsza będzie też wymiana korespondencji w tej samej sprawie, ponieważ będzie połączona w jeden wątek – podobnie jak w programach do obsługi maili. Dodatkowo, dotychczasowa skrzynka odbiorcza będzie składała się z trzech sekcji:

- powiadomienia,
- korespondencja z ZUS oraz
- komunikaty.

Ten nowy interfejs powstał w odpowiedzi na uwagi użytkowników i we współpracy z nimi. Uwzględniliśmy potrzeby różnych osób, które na co dzień korzystają z naszego portalu – przedstawicieli małych, średnich i dużych płatników składek. To narzędzie musi również spełniać standardy dostępności cyfrowej dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Planujemy wdrożyć portal eZUS w części dla płatników składek na początku 2026 r. Zanim jednak trafi do wszystkich użytkowników, przedsiębiorcy, księgowi i przedstawiciele biur rachunkowych, zgodzili się uczestniczyć w testach i ewentualnym udoskonalaniu jego funkcji.

Rysunek 1. Strona główna portalu eZUS

mZUS dla Płatnika – kolejna aplikacja mobilna ZUS

Zmiany w portalu eZUS wprowadzimy również w aplikacji mobilnej dla płatników. Będzie to dodatkowe narzędzie, które ułatwi przedsiębiorcom dostęp do ich danych oraz spraw w ZUS.

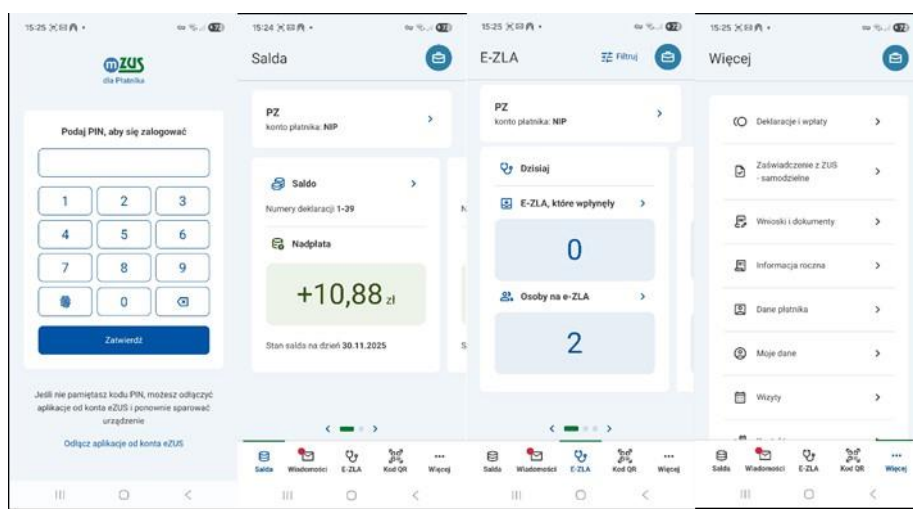

Rysunek 2. Widok strony głównej aplikacji mZUS

Aplikację mobilną dla płatników składek udostępnimy na początku 2026 r. Przedsiębiorcy będą mogli w niej:

- przeglądać informacje o saldach,
- przeglądać informacje o zwolnieniach lekarskich,
- wysyłać dokumenty do ZUS (RWN, RD-3, wniosek o zaświadczenie A1, zgłoszenie umowy o dzieło),
- samodzielnie wygenerować zaświadczenie,
- skontaktować się z CKK jako klient uwierzytelniony (będzie to połączenie priorytetowe z możliwością pełnego dostępu do indywidualnych informacji),
- umówić się na e-wizytę lub wizytę w placówce ZUS.

W kolejnym etapie wdrażania zmian płatnicy będą też mogli płacić należności do ZUS przy pomocy aplikacji mZUS.

Rysunek 3 Widok konta płatnika składek w aplikacji mZUS

5. Mały ZUS plus

Mały ZUS plus to ulga, dzięki której przedsiębiorcy płacą niższe składki na ubezpieczenia społeczne – od podstawy ustalonej z uwzględnieniem dochodu. Obliczają je, uwzględniając dochód z tytułu z działalności gospodarczej, który osiągnęli w poprzednim roku kalendarzowym. Warto pamiętać, że ta ulga nie obejmuje składki zdrowotnej. Do 31 grudnia 2025 r. niższe składki na ubezpieczenia społeczne w ramach małego ZUS plus można było opłacać maksymalnie przez 36 miesięcy w ciągu ostatnich 60 miesięcy prowadzenia firmy.

Począwszy od stycznia 2026 r. w ramach małego ZUS plus w każdym okresie 60 miesięcy kalendarzowych prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej można płacić niższe składki przez 36 miesięcy kalendarzowych. Od stycznia 2026 r. można skorzystać z 36 miesięcy ulgi „mały ZUS plus” na tej zasadzie niezależnie od tego, czy osoba prowadząca działalność gospodarczą wykorzystwała 36 miesięczną ulgę przed 2026 rokiem, korzystała z niej przed tą datą, czy też nigdy z niej nie korzystała.

PRZYKŁAD 1

Pan Jan skorzystał do grudnia 2025 r. z 30 miesięcy ulgi „mały ZUS plus”. W 2026 r. prowadzi działalność gospodarczą bez przerwy i nadal może korzystać z tej ulgi. Od stycznia 2026 r. ma prawo do maksymalnie 36-miesięcy ulgi w okresie najbliższych 60 miesięcy kalendarzowych.

W kolejnych okresach 60 miesięcznych prowadzenia działalności gospodarczej również będzie miał prawo do 36 miesięcy ulgi, o ile spełni ustawowe warunki.

W ubiegłym roku z ulgi tej korzystało 194,4 tys. osób. Dla porównania: na koniec 2023 r. było to 192,7 tys. osób.

Kto może skorzystać z ulgi, a kto nie

Z małego ZUS plus mogą korzystać przedsiębiorcy, których przychód z pozarolniczej działalności gospodarczej w poprzednim roku kalendarzowym nie przekroczył 120 tys. zł. Ci, którzy prowadzą działalność krócej niż rok, zmniejszają ten limit proporcjonalnie do czasu, w którym prowadzili firmę. Warunkiem skorzystania z ulgi jest też prowadzenie działalności gospodarczej w poprzednim roku przez co najmniej 60 dni. Oznacza to, że mały ZUS plus nie przysługuje osobom, które dopiero rozpoczynają prowadzenie własnego biznesu. Nowi przedsiębiorcy mogą skorzystać z ulgi na start oraz z preferencyjnych składek, które oblicza się od co najmniej 30% minimalnego wynagrodzenia.

Z małego ZUS plus nie mogą skorzystać osoby, które:

- w poprzednim roku kalendarzowym rozliczały się na podstawie karty podatkowej z jednoczesnym zwolnieniem sprzedaży od podatku VAT,
- w poprzednim roku kalendarzowym prowadziły także inną pozarolniczą działalność, np. jako wspólnicy spółki jawnej,
- osoby, które wykonują działalność na rzecz byłego lub obecnego pracodawcy w zakresie, w jakim pracowały dla niego w bieżącym lub poprzednim roku kalendarzowym,
- osoby, które spełniają warunki do opłacania preferencyjnych składek.

Jak zgłosić się do małego ZUS plus

Osoby prowadzące działalność gospodarczą, które chcą skorzystać z tej ulgi powinny dokonać zgłoszenia na formularzu ZUS ZUA albo ZUS ZZA z kodem tytułu ubezpieczenia, który rozpoczyna się cyframi 05 90 albo 05 92. Obowiązującym terminem ustawowym na przekazanie dokumentów zgłoszeniowych jest okres do 31 stycznia danego roku bądź okres 7 dni od momentu rozpoczęcia lub wznowienia działalności po 24 stycznia albo w innym miesiącu.

W 2026 r. zgłoszenia mogły być składane do 2 lutego, z uwagi na to, iż 31 stycznia przypadał w tym roku w sobotę.

Osoby, które korzystały z małego ZUS plus do końca poprzedniego roku i nadal spełniają warunki do ulgi i zamierzają z niej korzystać, nie muszą ponownie składać zgłoszenia.

WAŻNE

Każda osoba, która w styczniu korzysta z małego ZUS plus, ma obowiązek złożyć dokumenty rozliczeniowe do 20 lutego. Dokumenty te powinny zawierać m.in. informacje o rocznym przychodzie, rocznym dochodzie, formach opodatkowania związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz o podstawie wymiaru składek.

Ile wynosi mały ZUS plus

Mały ZUS plus to niższe składki na ubezpieczenia społeczne – od podstawy ustalonej z uwzględnieniem dochodu z działalności gospodarczej za ubiegły rok kalendarzowy. Podstawa wymiaru tych składek dla danego roku nie może być niższa niż 30% minimalnego wynagrodzenia ani wyższa niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Oznacza to, że w 2026 r. podstawa wymiaru składek musiała mieścić się w przedziale od 1441,80zł do 5652 zł. Należy jednak pamiętać, że ulga nie obejmuje składki zdrowotnej, którą przedsiębiorca jest zobowiązany opłacać w pełnej wysokości.

6. Zasady ustalania wypłaty świadczeń emerytalno-rentowych w zbiegu z rentą rodzinną

Osoba owdowiała, której przysługuje renta rodzinna i prawo do innego świadczenia, np. do emerytury, może łączyć wypłatę tych świadczeń. Są to tzw. świadczenia wypłacane w zbiegu z rentą rodzinną.

Jakie świadczenia mogą być wypłacane łącznie z rentą rodzinną

Jeśli dana osoba jest wdową lub wdowcem i ma prawo do:

- renty rodzinnej oraz
- własnego świadczenia: emerytury, emerytury rolniczej, emerytury z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin, emerytury wojskowej, emerytury policyjnej, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, emerytury pomostowej, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, renty z tytułu niezdolności do pracy, w tym renty szkoleniowej, renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, renty rolniczej szkoleniowej, renty z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin, wojskowej renty inwalidzkiej albo policyjnej renty inwalidzkiej,

to może wybrać, w jakich proporcjach będzie otrzymywać świadczenie. Ma do wyboru:

- 100% renty rodzinnej oraz 15% własnego świadczenia albo
- 100% własnego świadczenia oraz 15% renty rodzinnej.

Jeśli osoba owdowiała wybierze 100% renty rodzinnej i ma przyznane prawo do emerytury i okresowej emerytury kapitałowej, otrzyma wypłatę 15% przysługującej jej emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i 15% przysługującej okresowej emerytury kapitałowej.

WAŻNE!

Od 1 stycznia 2027 r. osoby uprawnione będą otrzymywać nie 15%, ale 25% drugiego świadczenia.

Dotyczy to nie tylko renty rodzinnej, którą wypłaca ZUS, ale również renty rodzinnej wypłacanej przez inne organy emerytalno-rentowe, tj. renty rodzinnej dla rolników, wojskowej renty rodzinnej oraz policyjnej renty rodzinnej.

Osoba owdowiała, która ma:

- prawo do renty rodzinnej oraz
- jednocześnie prawo do emerytury i do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową,

może złożyć wniosek o wypłatę:

- 100% renty rodzinnej, 15% emerytury i 50% renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego albo
- 100% emerytury, 15% renty rodzinnej i 50% renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego, albo
- 100% renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego, 15% renty rodzinnej i 50% emerytury.

Zasady te zastosujemy również wtedy, gdy wdowa lub wdowiec ma prawo do renty rodzinnej oraz do innych świadczeń, o których mowa w przepisach ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin.

Komu ZUS wypłaca świadczenie łącznie z rentą rodzinną

Aby ZUS mógł wypłacić świadczenie łącznie z rentą rodzinną, trzeba spełnić wszystkie poniższe warunki:

- mieć co najmniej 60 lat (kobieta) lub 65 lat (mężczyzna),
- do dnia śmierci małżonka pozostawać z nim we wspólności małżeńskiej,
- nabyć prawo do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nie wcześniej niż w dniu ukończenia 55 lat (kobieta) lub 60 lat (mężczyzna),
- nie pozostawać obecnie w związku małżeńskim.

Prawo do wypłaty świadczeń łącznie z rentą rodzinną ustaje z dniem poprzedzającym dzień, w którym osoba uprawniona zawrze nowy związek małżeński.

Co zrobić, by otrzymać świadczenie łącznie z rentą rodzinną

Żeby ZUS mógł ustalić sposób wypłaty innych świadczeń łącznie z rentą rodzinną, trzeba złożyć wniosek.

Czy do wniosku o ustalenie zbiegu świadczeń trzeba dołączyć jakieś dokumenty

Jeśli wdowa lub wdowiec ma prawo do renty rodzinnej oraz do własnego świadczenia, to do wniosku o ustalenie zbiegu świadczeń z rentą rodzinną nie musi dołączać żadnych dokumentów.

Jeśli osoba owdowiała dotychczas nie składała wniosku o świadczenie (rentę rodzinną lub własne świadczenie), które ZUS mógłby jej wypłacać łącznie z rentą rodzinną, musi złożyć wniosek wraz z dokumentami niezbędnymi do jego rozpatrzenia. Szczegółowe

informacje na ten temat są opublikowane na www.zus.pl lub można je uzyskać w każdej placówce ZUS.

Jeśli pracownik ZUS opracowujący sprawę uzna, że do załatwienia wniosku niezbędne są inne dokumenty, których ZUS nie ma, poprosi o ich dostarczenie.

Od kiedy ZUS wypłaca świadczenia łącznie z rentą rodzinną

Prawo do wypłaty świadczeń łącznie z rentą rodzinną ZUS przyznaje od miesiąca, w którym osoba owdowiała złoży wniosek.

Jaka może być maksymalna wysokość świadczeń wypłacanych łącznie z rentą rodzinną

Suma świadczeń wypłacanych łącznie z rentą rodzinną nie może przekroczyć trzykrotności najniższej emerytury. Do tego limitu ZUS wlicza także świadczenia wypłacane przez instytucje zagraniczne oraz inne niż jednorazowe świadczenia i dodatki wypłacane na podstawie ustawy lub odrębnych przepisów wraz ze wskazanymi w ustawie świadczeniami, których łączną wypłatę ustali.

Co robi ZUS, gdy suma wypłacanych świadczeń przekroczy trzykrotność najniższej emerytury

Jeśli suma świadczeń wypłacanych łącznie z rentą rodzinną będzie wyższa niż trzykrotność najniższej emerytury, ZUS pomniejszy świadczenia o kwotę przekroczenia. Wyda wtedy decyzję, w której poinformuje osobę uprawnioną o pomniejszeniu wypłacanych świadczeń.

Jeśli osoba uprawniona otrzymuje świadczenia finansowane z budżetu państwa, zostaną one pomniejszone jako pierwsze, w następującej kolejności:

- świadczenia z zaopatrzenia emerytalno-rentowego żołnierzy zawodowych,
- świadczenia z zaopatrzenia emerytalno-rentowego funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Biura Ochrony Rządu, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej,
- inne świadczenia.

Następnie, kolejno, zostaną pomniejszone:

- świadczenia finansowane z Funduszu Emerytalno-Rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- świadczenia finansowane z Funduszu Pracy,
- świadczenia finansowane z Funduszu Emerytur Pomostowych,
- świadczenia finansowane z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Jak wybrać najkorzystniejszy wariant wypłaty

Osoba uprawniona do wypłaty świadczeń w zbiegu może skorzystać z pomocy pracowników ZUS, aby wybrać najkorzystniejszy wariant. Jeśli chce złożyć elektronicznie wniosek o ustalenie zbiegu świadczeń z rentą rodzinną, a nie ma jeszcze konta na EZUS, pracownicy ZUS pomogą je założyć.

7. Zasiłek pogrzebowy

Od 1 stycznia 2026 r. wzrosła kwota zasiłku pogrzebowego. Obecnie wynosi on 7000 zł. Dotychczas była to kwota 4000 zł.

Zasiłek pogrzebowy może otrzymać osoba, która pokryła koszty pogrzebu, przy czym:

- członkowi rodziny zmarłego – niezależnie od poniesionych kosztów pogrzebu – przysługuje pełna kwota zasiłku pogrzebowego, czyli 7000 zł;
- osoba spoza rodziny zmarłego lub instytucja otrzyma to świadczenie do wysokości faktycznie poniesionych kosztów pogrzebu, ale nie więcej niż 7000 zł.

W razie poniesienia kosztów pogrzebu przez więcej niż jedną osobę lub podmiot, zasiłek pogrzebowy ulega podziałowi między te osoby lub podmioty – proporcjonalnie do poniesionych kosztów pogrzebu. Zasiłek pogrzebowy otrzymuje osoba, która pokryła koszty pogrzebu ubezpieczonego w ZUS, emeryta, rencisty lub członka jego rodziny. Do członków rodziny zaliczają się m.in.:

- małżonek,
- rodzice,
- dzieci (własne, przysposobione, z rodziny zastępczej),
- rodzeństwo,
- dziadkowie,
- wnuki,
- osoby pod opieką prawną.

Zasiłek ten przysługuje też: pracodawcy, domowi pomocy społecznej, gminie, powiatowi, osobie prawnej kościoła lub związku wyznaniowego, osobie obcej – jeżeli pokryli koszty pogrzebu.

Jakie wydatki zaliczamy do kosztów pogrzebu

Koszty pogrzebu to wydatki, które zostały poniesione od chwili śmierci osoby, po której przysługuje zasiłek, do chwili zakończenia pochówku. Muszą być one udokumentowane rachunkami. Nie mogą to być koszty, które nie zostały poniesione bezpośrednio na pochówek, czyli np. koszt nagrobka czy konsolacji.

Jak złożyć wniosek

Zasiłek pogrzebowy nie jest świadczeniem wypłacanym z urzędu. Do realizacji tego prawa konieczne jest złożenie wniosku do Zakładu.

Aby otrzymać zasiłek pogrzebowy, należy złożyć wniosek (od 1 stycznia 2026 r. dostępny jest nowy formularz Z-12):

- w terenowej jednostce ZUS,
- pocztą,
- za pośrednictwem zakładu pogrzebowego lub
- przez eZUS (można korzystać z dotychczasowego formularza, dopóki nie zastąpimy go nowym).

Do wniosku o zasiłek pogrzebowy trzeba dołączyć:

- rachunki potwierdzające koszty pogrzebu (na przykład dokumenty z kościoła, które potwierdzą koszty związane z ceremonią kościelną);
- kopie rachunków, które dotyczą pogrzebu i bank potwierdził je za zgodność z oryginałem – jeśli oryginały tych rachunków są w banku;
- w przypadku gdy nie został sporządzony akt urodzenia dziecka z adnotacją, że dziecko urodziło się martwe – kartę zgonu lub jej kopię albo zaświadczenie o martwym urodzeniu podpisane przez lekarza posiadającego tytuł specjalisty w dziedzinie położnictwa i ginekologii lub w trakcie odbywania specjalizacji w tej dziedzinie albo położną, wydane na podstawie dokumentacji medycznej, bez względu na czas trwania ciąży;
- dokument potwierdzający umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej;
- akt zgonu albo akt urodzenia dziecka, które urodziło się martwe, jeżeli dokumenty te zostały sporządzone za granicą.

Jeżeli osoba uprawniona składa wniosek przez eZUS, do wniosku musi dołączyć dokumenty wymagane do wypłaty zasiłku pogrzebowego:

- gdy dokument został sporządzony w formie elektronicznej, należy przekazać go w takiej formie, w jakiej go wydano;
- gdy dokument został sporządzony w formie papierowej, należy przekazać jego elektroniczną kopię, np. skan.

Zakład pogrzebowy, z którego pośrednictwa korzysta osoba pokrywająca koszty pogrzebu, powinien potwierdzić datę przyjęcia wniosku (pieczęcią i podpisem osoby upoważnionej). Do ZUS zakład pogrzebowy, który pośredniczy w złożeniu wniosku, powinien przekazać dokumenty w formie papierowej.

Kiedy złożyć wniosek

- do 12 miesięcy od dnia śmierci,
- do 12 miesięcy od dnia pogrzebu – jeśli np. był problem z odnalezieniem zwłok lub identyfikacją zmarłego.

W drugim przypadku należy dołączyć dokument, który potwierdzi powód opóźnienia. Może to być np.:

- zaświadczenie z policji lub prokuratury,
- odpis zupełny aktu zgonu,
- inny dokument urzędowy potwierdzający okoliczności lub przyczyny, które uniemożliwiły wcześniejsze złożenie wniosku.

Osoba uprawniona dostanie zasiłek w ciągu 14 dni kalendarzowych od ostatniej okoliczności niezbędnej do ustalenia prawa do zasiłku (np. od złożenia wszystkich dokumentów).

8. Dokumentowanie uprawnień do świadczeń z ZUS po utracie ciąży

Od 6 sierpnia 2025 r. weszły w życie dwa rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej upraszczające procedury przyznawania zasiłku macierzyńskiego oraz zasiłku pogrzebowego dla kobiet po utracie ciąży – niezależnie od czasu jej trwania i bez konieczności ustalania płci.

Jakie świadczenia może otrzymać kobieta po utracie ciąży

W przypadku braku aktu urodzenia kobieta po utracie ciąży może teraz uzyskać:

- zasiłek pogrzebowy – na podstawie karty zgonu lub zaświadczenia lekarza bądź położnej,
- zasiłek macierzyński za okres urlopu macierzyńskiego – na podstawie zaświadczenia lekarza bądź położnej.

Jaki dokument potwierdza prawo do zasiłku macierzyńskiego oraz zasiłku pogrzebowego po utracie ciąży

Zgodnie z nowymi przepisami podstawą przyznania zasiłku macierzyńskiego oraz zasiłku pogrzebowego po utracie ciąży może być zaświadczenie wydane przez:

- lekarza specjalistę w dziedzinie położnictwa i ginekologii,
- lekarza w trakcie specjalizacji w tej dziedzinie,
- położną.

Zaświadczenie to powinno być wydane na podstawie dokumentacji medycznej – bez względu na to, w którym tygodniu ciąży doszło do poronienia.

Dodatkowo, prawo do zasiłku pogrzebowego może zostać ustalone także na podstawie karty zgonu.

Czy trzeba ustalić płeć

Dotychczas, aby uzyskać świadczenia, wymagany był akt urodzenia z adnotacją o martwym urodzeniu – możliwy do uzyskania tylko po ustaleniu płci. W praktyce wykluczało to wiele kobiet, zwłaszcza po poronieniach przed 16. tygodniem ciąży.

Kogo dotyczą zmiany

Nowe przepisy dotyczą kobiet, które doświadczyły utraty ciąży – niezależnie od tego, w którym tygodniu ciąży do tego doszło.

Dostęp do świadczeń po utracie ciąży – pytania i odpowiedzi

Kiedy pracownicy przysługuje zasiłek macierzyński?

Pracownica, która urodzi dziecko w trakcie trwania stosunku pracy, ma prawo do urlopu macierzyńskiego, za okres którego pracownica ma prawo do zasiłku macierzyńskiego.

Urlop macierzyński przysługuje również po martwym urodzeniu lub utracie ciąży. Urlop jest wtedy krótszy. W trakcie tego urlopu również przysługuje prawo do zasiłku macierzyńskiego.

- Jeżeli ciąża zakończyła się martwym urodzeniem pracownicy przysługuje zasiłek macierzyński) w wymiarze 8 tygodni od zakończenia ciąży.
- Jeżeli dziecko urodziło się żywe, ale zmarło przed upływem 8 tygodnia życia: pracownicy przysługuje zasiłek macierzyński w wymiarze 8 tygodni po porodzie, jednak nie krócej niż 7 dni od dnia śmierci dziecka.
- Jeżeli pracownica urodziła więcej niż jedno dziecko w trakcie jednego porodu, ale jedno z nich zmarło: pracownicy przysługuje zasiłek macierzyński w wymiarze odpowiadającym liczbie żyjących dzieci.

Jakie dokumenty pracownica powinna przedłożyć pracodawcy, by móc rozpocząć korzystanie z zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu macierzyńskiego, w tym po utracie ciąży?

Akt urodzenia pozwala skorzystać z zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu macierzyńskiego, w tym po utracie ciąży.

Z zasiłku macierzyńskiego po utracie ciąży można skorzystać również wtedy, gdy nie został sporządzony akt urodzenia. Wystarczy wtedy zaświadczenie o martwym urodzeniu wydane na podstawie dokumentacji medycznej przez:

- lekarza z tytułem specjalisty w dziedzinie położnictwa i ginekologii,
- lekarza w trakcie specjalizacji w tej dziedzinie,
- położną.

Można złożyć oryginał zaświadczenia lub jego kopię (potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez ubezpieczonego, pracodawcę albo ZUS).

Czy każdy lekarz może wystawić mi zaświadczenie o martwym urodzeniu?

Nie, takie zaświadczenie mogą wystawić wyłącznie:

- lekarz z tytułem specjalisty w dziedzinie położnictwa i ginekologii,
- lekarz w trakcie specjalizacji w tej dziedzinie,
- położna.

Kiedy lekarz wystawi zaświadczenie?

Lekarz lub położna wystawia zaświadczenie po martwym urodzeniu bez względu na czas trwania ciąży. Zaświadczenie wydaje się na podstawie dokumentacji medycznej.

Czy pracownica będzie musiała ustalić płeć dziecka w przypadku poronienia lub martwego urodzenia, gdy nie można określić płci, żeby mieć prawo do zasiłku macierzyńskiego?

Nie, nie trzeba już przeprowadzać badań genetycznych ani ustalać płci. Od 6 sierpnia 2025 r. wystarczy zaświadczenie o martwym urodzeniu wydane na podstawie dokumentacji medycznej bez względu na czas trwania ciąży.

Zaświadczenie może wystawić:

- lekarz z tytułem specjalisty w dziedzinie położnictwa i ginekologii,
- lekarz w trakcie specjalizacji w tej dziedzinie,
- położna.

9. Zaświadczenia o ubezpieczeniu dla celów doliczenia okresów do stażu pracy

Od 1 stycznia 2026 r. osoby zatrudnione mogą doliczyć do stażu pracy okresy inne niż zatrudnienie na podstawie umowy o pracę.

Nowe przepisy mają zastosowanie:

- od 1 stycznia 2026 r. – wobec pracodawców będących jednostkami sektora finansów publicznych,
- od 1 maja 2026 r. – wobec pozostałych pracodawców.

Jakie okresy – inne niż zatrudnienie na podstawie umowy o pracę – można doliczyć do stażu pracy

Przepisy Kodeksu pracy pozwalają doliczyć do stażu pracy okresy:

- 1) za które opłacono składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub ubezpieczenie wypadkowe jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub osoba współpracująca z osobą prowadzącą taką działalność,
- 2) w których osoba zainteresowana była objęta ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z tytułu:
 - wykonywania umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia,
 - wykonywania umowy agencyjnej,
 - współpracy z osobą wykonującą umowę zlecenia, inną umowę o świadczenie usług lub umowę agencyjną,
 - pozostawania członkiem rolniczej spółdzielni produkcyjnej,
 - pozostawania członkiem spółdzielni kółek rolniczych,
- 3) w których osoba zainteresowana nie była objęta ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z tytułów wymienionych w punktach 1 i 2 na podstawie odrębnych przepisów,
- 4) w których osoba zainteresowana była zgłoszona do ubezpieczenia zdrowotnego jako osoba podejmująca działalność gospodarczą i nie była objęta ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi przez pierwsze 6 miesięcy prowadzenia tej działalności (ulga na start),

- 5) za które osoba zainteresowana opłaciła składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub wypadkowe jako osoba współpracująca z osobą podejmującą działalność gospodarczą (wymienioną w punkcie 4, czyli korzystającą z tzw. ulgi na start),
- 6) za które za osobę zainteresowaną sfinansowano składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem w okresie zawieszenia działalności gospodarczej,
- 7) za które za osobę zainteresowaną sfinansowano składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem przez osobę współpracującą,
- 8) w których osoba zainteresowana wykonywała za granicą pracę zarobkową na podstawie innej niż stosunek pracy.

Kiedy złożyć do ZUS wniosek o wydanie zaświadczenia

ZUS wydaje zaświadczenia tylko za część okresów, które wymienia Kodeks pracy. Są to okresy, kiedy osoba zainteresowana była objęta ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi lub opłacała składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub wypadkowe oraz okresy, kiedy była zgłoszona do ubezpieczenia zdrowotnego, ponieważ korzystała z tzw. ulgi na start.

Wniosek o zaświadczenie może złożyć osoba, która:

- prowadziła pozarolniczą działalność i opłacała z tego tytułu składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub wypadkowe,
- współpracowała z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność i jej płatnik składek opłacał za nią z tego tytułu składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub wypadkowe,
- współpracowała z osobą podejmującą działalność gospodarczą, która nie podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tego tytułu przez pierwsze 6 miesięcy (tzw. ulga na start) i jej płatnik składek opłacał za nią z tego tytułu składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub wypadkowe,
- była zgłoszona do ubezpieczenia zdrowotnego jako osoba podejmująca działalność gospodarczą, która nie podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tego tytułu przez pierwsze 6 miesięcy (tzw. ulga na start),
- była zgłoszona do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych jako:
 - osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia, umowy o świadczenie usług lub umowy agencyjnej,
 - osoba współpracująca z osobą wykonującą pracę na podstawie umowy zlecenia, umowy o świadczenie usług lub umowy agencyjnej,

- członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej albo spółdzielni kółek rolniczych,
- osoba sprawująca osobistą opiekę nad dzieckiem w okresie zawieszenia działalności lub jako osoba współpracująca sprawująca osobistą opiekę nad dzieckiem.

WAŻNE!

ZUS nie wystawia zaświadczeń za okresy, kiedy osoba zainteresowana wykonywała np. umowę zlecenia i jednocześnie miała status ucznia lub studenta i nie ukończyła 26 roku życia, ponieważ nie była objęta ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi.

Czy razem z wnioskiem należy przestać dokumenty potwierdzające zatrudnienie

Nie, ZUS wystawi zaświadczenie na podstawie danych zapisanych na koncie ubezpieczonego. Jeżeli na koncie nie będzie informacji o zgłoszeniu do ubezpieczeń, osoba zainteresowana otrzyma decyzję o odmowie wydania zaświadczenia. Będzie można wtedy złożyć wniosek o postępowanie wyjaśniające i dopiero do tego wniosku należy załączyć takie dokumenty..

Wniosek o przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego wraz z posiadanymi dokumentami można złożyć:

- elektronicznie poprzez swoje konto w eZUS; należy wykorzystać do tego wniosek ogólny POG,
- listownie na adres najbliższej jednostki ZUS,
- osobiście w dowolnej placówce ZUS.

Jak złożyć wniosek o wydanie zaświadczenia

Wniosek o wydanie zaświadczenia o ubezpieczeniu dla celów doliczenia okresów do stażu pracy (o symbolu USP) jest dostępny na koncie w eZUS. Można go wystąpić do ZUS wyłącznie elektronicznie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami wniosek nie jest dostępny w formie papierowej.

WAŻNE!

Jeżeli osoba zainteresowana chce wystąpić o zaświadczenie o okresach ubezpieczenia sprzed 1 stycznia 1999 r., powinna skorzystać z wniosku US-7. Takie okresy nie są zapisane na koncie ubezpieczonego, dlatego nie można ich wskazać na wniosku USP.

Jeżeli okres ubezpieczenia, za który osoba zainteresowana chce uzyskać zaświadczenie, rozpoczął się przed 1 stycznia 1999 r. i trwał po tej dacie, to trzeba złożyć dwa odrębne wnioski:

US-7 za okres ubezpieczenia sprzed 1 stycznia 1999 r.,

USP za okres ubezpieczenia od 1 stycznia 1999 r.

10. Składki przedsiębiorców w 2026 r. – najważniejsze informacje

Materiał w postaci odrębnego pliku / dokumentu.